

Makro: İmalat sanayiinde durağan bir görünüm

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) martta sınırlı düşüşle 50 eşik seviyesinde gerçekleşti ve imalat sanayiinde görünümün geçen aya benzer seyrettiğine işaret etti. İlk çeyrekte endeksin tarihsel ortalamasının altında kalmasına rağmen bir önceki çeyreğe göre iyileşmesi ise çeyreklik bazda imalat sanayiinde ılımlı bir toparlanma yönünde işaret verdi. Nitekim ocak ayı itibarıyla SÜE'de de bu yönde sinyaller almıştık. Endekste talep sorularındaki iyileşmenin sürdüğü belirtilirken, talebin kısmen stoklarla karşılanması talep koşullarındaki iyileşmenin üretime yansımaları sınırladı. İstihdam görünümündeki zayıflama ise ivme kaybetti. Kızılderiniler'de yaşanan sorunlar nedeniyle tedarikçilerin teslimat sürelerindeki uzama üçüncü aya girdi. Girdi ve ürün fiyatlarında artış devam etti. TL'deki değer kaybı ve hammadde fiyatlarındaki artışlar bu gelişmede belirleyici olsa da, toplam maliyet artışı muhtemelen yılın başındaki ücret artışlarının etkisinin sönümlenmeye başlamasıyla yavaşladı.

Sektörel verilere göre, son aylarda olduğu gibi gıda sektöründeki olumlu seyir korunurken, giyim ve tekstildeki zayıflık sürdü. İnşaatla en çok bağlantısı olan mineral maddelerde iki aydır önemli bir canlanma göze çarpıyor. Ancak inşaat bağlantılı bir diğer sektör olan ana metal bu harekete eşlik etmiyor. Taşıt, elektrik ve elektronik ürünler, makine ve metal gibi sektörler son dönemde aylık bazda oynak bir seyir izliyor. Söz konusu ilk iki sektördeki aşağı yönlü genel eğilim parasal sıkılaştırmanın etkilerini yansıtıyor olabilir. c

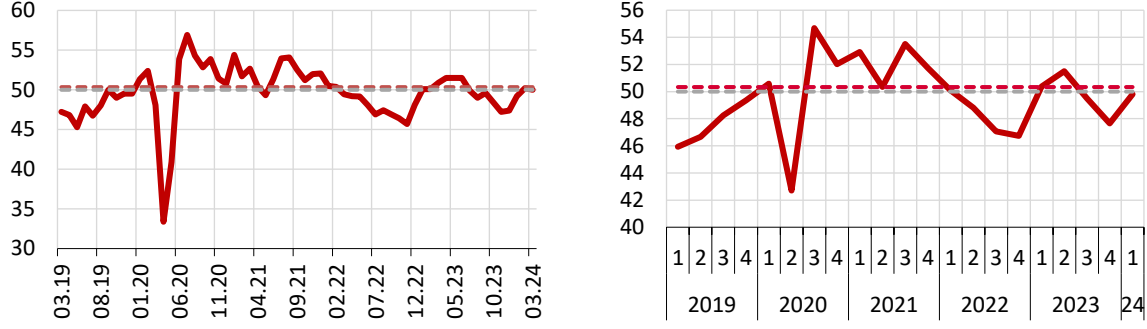
Anketin alt sorularına bakıldığında;

- **Üretim** endeksi son iki aydır artış göstermekle birlikte, martta artış bir önceki aya göre yavaşladı. Anekdotik bilgiye göre, bazı firmalar zorlu ekonomik koşulların devam ettiğini ve bu durumun üretimi artırma imkânlarını sınırladığını belirtti.
- **Siparişlerdeki** yavaşlama hız kesti ve talep koşullarında görece bir iyileşmeye işaret etti.
- **İstihdam** son iki aydır daralma bölgesinde, ancak bu ay daralmanın şiddeti geçen aya göre daha zayıf. Bazı anket katılımcıları istihdamdaki azalışın istifa ve emeklilikten kaynaklandığını belirtti.
- Enflasyonist baskılar azalmakla birlikte yüksek kalmaya devam etti. **Girdi fiyatları**, TL'deki değer kaybı ve artan ham madde fiyatlarının etkisiyle artış gösterdi. **Nihai ürün fiyatlarında** de artış sürdü. Bu görünüm İYA raporumuzda ([Makro: Üretime yönelik sinyaller iyileşmeye devam ediyor](#)) maliyet yönlü baskıların devam ettiğine yönelik çıkarımımızla uyumlu.

Sektörel bazda ise mevsimsellikten arındırılmış olarak;

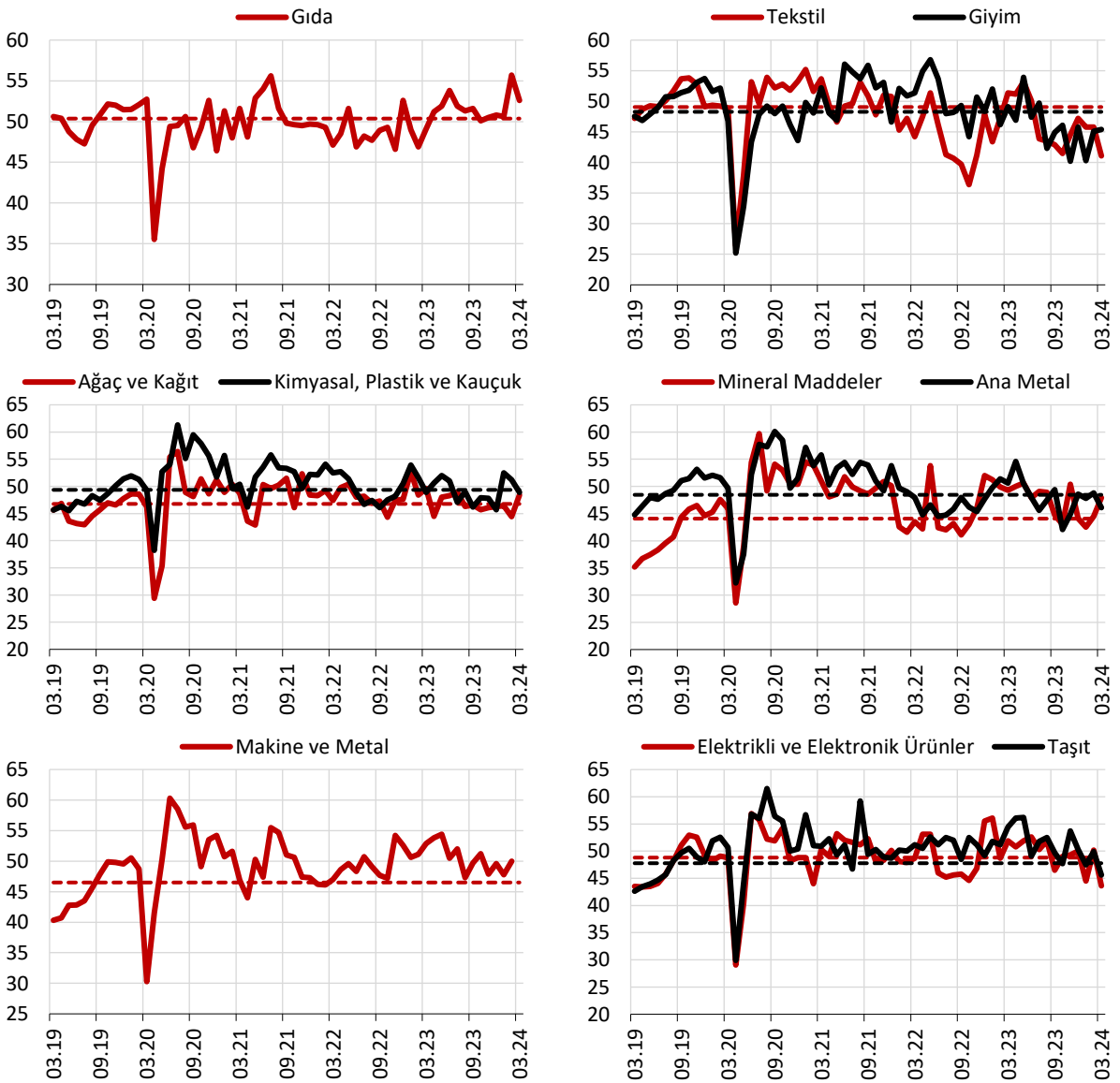
- **Manşet endekslere göre**, gıda ve makine dışında tüm sektörler 50 eşik değerinin altında kaldı. Tekstil ile elektrik ve elektronik sektörleri tarihsel ortalamalarının belirgin altında seyrediyor (Grafik 2). **Üretim endeksi** gıda, mineral madde ve makine dışındaki sektörlerde daralma bölgesinde kaldı (Grafik 3). Aylık bazda en belirgin artış mineral madde ile ağaç ve kağıt sektörlerinde görüldü.
- **Yeni siparişlerde** aylık bazda en belirgin yükseliş ağaç sektöründe görüldü (Grafik 3). Tekstil ve taşıt sektörü belirgin düşüş kaydetti. Tekstil sektöründe endeks seviye olarak Temmuz 2023'den, taşıt sektöründe ise Mayıs 2020'den bu yana en düşük seviyede gerçekleşti. **İstihdam** endeksinde ise gıda ve makine hariç tüm sektörler daralma bölgesinde. Aylık bazda en belirgin düşüş kimya sektöründe gerçekleşti (Grafik 3).
- **Girdi maliyet** endeksi ağaç ve mineral madde sektörlerinde artarken, diğer tüm sektörlerde azaldı (Grafik 3). Ancak seviye olarak tüm sektörlerde yüksek seyretmeye devam ediyor. **Tedarikçi teslim süresi** karışık görünüm sergiledi (Grafik 3).

Grafik 1. İSO Türkiye İmalat Sanayi PMI (mevsimsellikten arındırılmış, seviye)

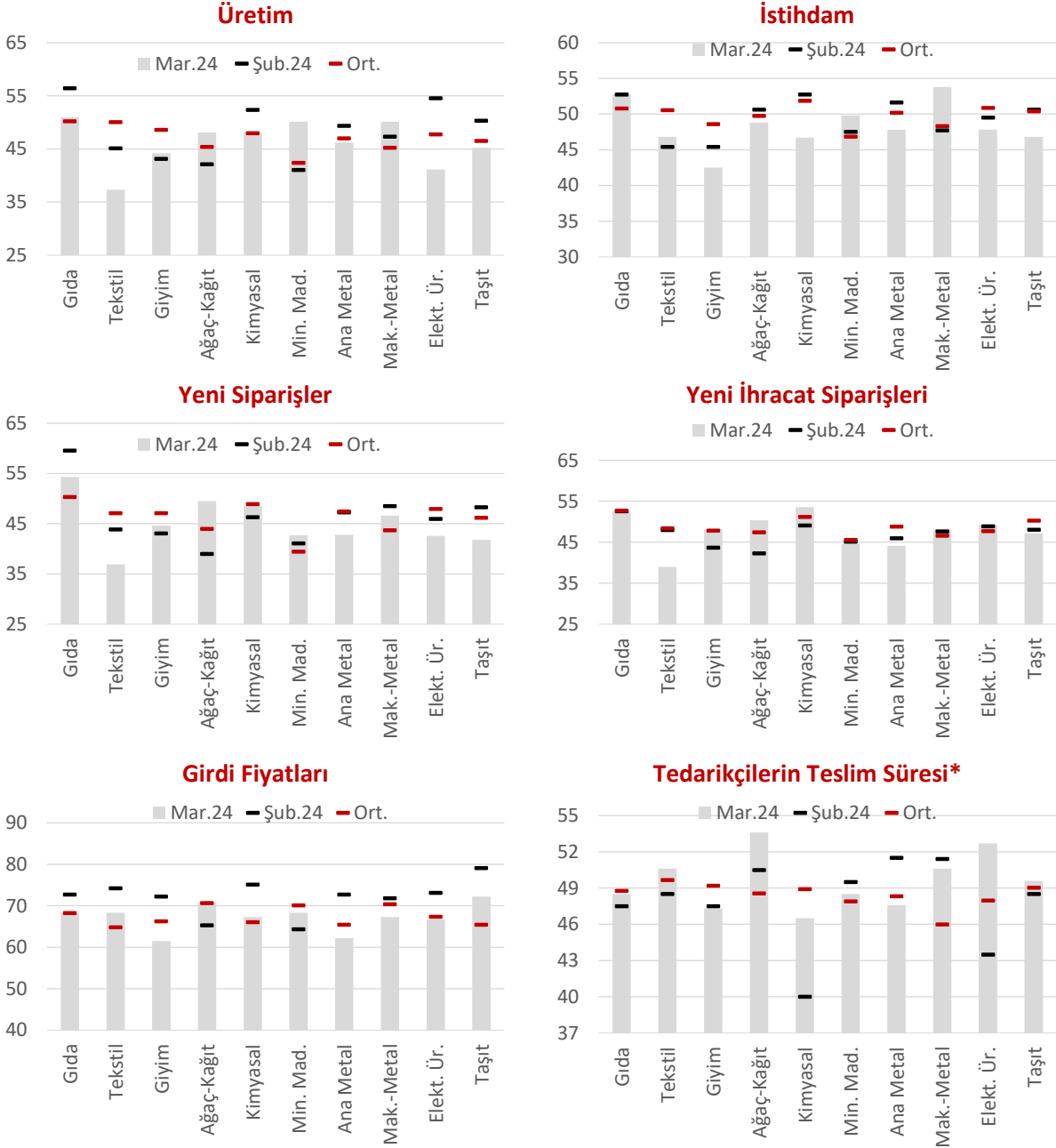
Not: Kesikli kırmızı ve gri çizgiler sırasıyla ilgili serinin 2006-2019 ortalamasını ve nötr (50) seviyeyi göstermektedir.
Kaynak: S&P Global, İSO

Grafik 2. Sektörel PMI (mevsimsellikten arındırılmış, seviye)

Not: Kesikli çizgiler aynı renkteki serinin 2016-2019 ortalamasını göstermektedir.
Kaynak: S&P Global, İSO

Grafik 3. Sektörlere göre PMI Alt Endeksleri (mevsimsellikten arındırılmış, seviye)

Kaynak: S&P Global, İSO

* Daha düşük değer teslim süresinin uzadığı anlamına gelmektedir.

Bu rapor Akbank Ekonomik Araştırmalar tarafından hazırlanmıştır.

Ekonomik.arastirmalar@akbank.com

Çağrı Sarıkaya– Baş Ekonomist

Cagri.Sarikaya@akbank.com

Çağlar Yüncüler

Caglar.Yunculer@akbank.com

M. Sibel Yapıcı

Sibel.Yapici@akbank.com

Alp Nasır

Alp.Nasir@akbank.com

YASAL UYARI: Bu rapor ve yorumlardaki yazılar, bilgiler ve grafikler, ulaşılabilen ilk kaynaklardan iyi niyetle ve doğruluğu, geçerliliği, etkinliği velhasıl her ne Őekil, suret ve nam altında olursa olsun herhangi bir karara dayanak oluşturması hususunda herhangi bir teminat, garanti oluşturmadan, yalnızca bilgi edinilmesi amacıyla derlenmiştir. İř bu raporlardaki yorumlardan; eksik bilgi ve/veya güncellenme gibi konularda ortaya çıkabilecek zararlardan Akbank TAŐ, Ak Yatırım AŐ ve çalışanları sorumlu değildir. Akbank TAŐ ve Ak Yatırım AŐ her an, hiçbir Őekil ve surette ön ihbara ve/veya ihtara gerek kalmaksızın söz konusu bilgileri, tavsiyeleri değiştirebilir ve/veya ortadan kaldıracaktır. Genel anlamda bilgi vermek amacıyla genel yatırım tavsiyesi niteliğinde hazırlanmış olan iř bu rapor ve yorumlar, kapsamlı bilgiler, tavsiyeler hiçbir Őekil ve surette Akbank TAŐ ve Ak Yatırım AŐ'nin herhangi bir taahhüdünü içermediğinden, bu bilgilere istinaden her türlü özel ve/veya tüzel kişiler tarafından alınacak kararlar, varılacak sonuçlar, gerçekteştirilecek işlemler ve oluşabilecek her türlü riskler bizatihi bu kişilere ait ve raci olacaktır. Bu nedenle, işbu rapor, yorum ve tavsiyelerde yer alan bilgilere dayanılarak özel ve/veya tüzel kişiler tarafından alınacak kararlar, varılacak sonuçlar, gerçekteştirilecek işlemler nedeniyle oluşabilecek her türlü maddi ve manevi zarar, kar mahrumiyeti, her ne nam altında olursa olsun ilgililer veya 3. kişilerin uğrayabileceği doğrudan ve/veya dolayısıyla oluşacak zarar ve ziyandan hiçbir Őekil ve surette Akbank T.A.Ő, Ak Yatırım A.Ő ve çalışanları sorumlu olmayacak olup, ilgililer, uğranılan/uğranılacak zararlar nedeniyle hiçbir Őekil ve surette her ne nam altında olursa olsun Akbank TAŐ, Ak Yatırım AŐ ve çalışanlarından herhangi bir tazminat talep etme hakkı bulunmadıklarını bilir ve kabul ederler. Bu rapor, yorum ve tavsiyelerde yer alan bilgiler "yatırım danışmanlığı" hizmeti ve/veya faaliyeti olmayıp, genel yatırım danışmanlığı faaliyeti kapsamındadır; yatırım danışmanlığı hizmeti almak isteyen kişi ve kurumların, iř bu hizmeti vermeye yetkili kurum ve kuruluşlarla temasa geçmesi ve bu hizmeti bir sözleşme karşılığında alması SPK mevzuatınca zorunludur. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim Őirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler, genel yatırım danışmanlığı faaliyeti kapsamında genel olarak düzenlendiğinden, kişiye özel rapor, yorum ve tavsiyeler içermediğinden mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

